

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Liber VI. De Daemonibvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

STEPHANI THEVPOLI,
BENEDICTI F. P. A-
TRITII VENETI,

ACADEMICARVM
Contemplationum;

LIBER VI.

DE DÆMONIBVS.

*De multiplici nominis Dæmonum
significatione.*

CAP. I.

QVVTURI de Dæmonibus,
qui conuenienti ratione ani-
mæ mundi, & sphærarum, tan-
quam ducibus succedere viden-
tur; vt id bono Dæmone efficia-
mus, optandum est. Nos monet bonus Dæ-
mon, vt à nominis significationib. ordiamur;
præsertim, cùm Dæmonis nomen, non vno
modo, sed multipliciter accipiatur. Dicitur
Dæmon, vt ait Plato in Cratylo, quasi sapiens;
& cùm sit sapiens, etiam dicitur esse Dux peri-
tus. Huiusmodi sapiens, & peritus Dux; non-
nun-

nunquam propriè accipitur, pro natura Dæmonis ab aliis rerum gradibus distincta; nonnunquam verò latè accipitur, pro denotandis illis, quæ similitudine, & analogia quadam includunt cōditiones Dæmonum: quod potest contingere dupliciter, vel cum depressione, vel cum eminentia. Hinc patet, quomodo confluant tres Dæmonum præcipuæ acceptiones. Dæmon propriè sumptus, ex sententia Platonis in conuiuio in oratione Diotimæ, denotat naturam mediam inter mortales homines, & Deos; conciliatricem eorum inter se; ministram Deorum, Ducem verò hominū: In quarto autem de Legibus, dicuntur Dæmones interpretes Deorum apud homines. Cū itaque munus Dæmonis sit præesse, interpretari, curare, & ducere, quod munus in eminentia conuenit Diis; ideo nonnunquam Dæmonis nomen apud Platonem ad Deos extollitur: & per Deos intelligi volo vniuersam mentium latitudinem, vel abiunctam, vel mediante anima cum æterno corpore complicatam. Dij enim eminentes sapiunt, ducunt, & prouident: ideo Orpheus Iouem, magnum Dæmonem appellauit. Accedit, quòd, vt supremi Dæmones nonnunquam, ob affinitatem cum Diis, Deorum nomine honestantur; ita Dij postremi, qui Dij dicuntur, non absolutè (vnus enim absolutè est Deus) sed participatione, & similitudine, ob nexum cum Dæmonibus, Dæmones aliquando nuncupantur. Ex

aduerso, utimur nonnunquam nomine Dæmonis cum depressione conditionum; dum Naturas infra Dæmonicam collocatas, nuncupamus Dæmones: in qua significatione humanas animas, & præsertim mētem ab ea participatam, Dæmonem nuncupamus; & iure quidem. Nam ut vniuersa Dæmonis natura, ex anima & participata mente constans, præest vniuersæ naturæ hominis, ex anima & mēte constituti; ita mēs participata ab anima hominis, eidem animæ, tanquam Dæmon eius præesse dicitur: quæ acceptio eatenus dicitur cum depressione, quatenus participatio mentis in humana anima est obscurior, quam participatio eiusdem in anima Dæmonis: Est itaque cum depressione, comparando animam hominis animæ Dæmonum, mentemq; menti. Propterea dixit Timæus, Deum nobis supremam animæ partem, ut Dæmonem concessisse. Ob eandem rationis conuenientiam, Prudentia, & Imprudentia hominis; ea boni, hæc mali Dæmonis nomine denotantur; & ab Arist. felicitas nuncupatur Eudæmonia; quia à Sapiaentia, & Prudentia, ut à duobus pendet. Hinc mos vniuscuiusque Dæmon dicitur; & Zenocrates eum habere bonum Dæmonem asseruit, cuius anima esset studiosa. Seruata quoque eadem rationis similitudine, nedum Mens hominis, vel eiusdem Sapiaentia, & Prudentia, dicuntur Dæmones; verum insuper ipsi quoque affectus, à quibus ducimur. Inde nobis.

nobiscum duo conuiuere Dæmones dicuntur, ratio, & animi affectiones, siue appetitiones. Et quoniam ex affectionibus animi vehemens est Amor; qui nedum nos sæpè rapit inuitos, verum insuper valet homines eleuare ad Deos, & Deos cum hominibus conciliare: ideo à Platone in Conuiuio, Amor magnus Dæmon nuncupatur: ob eandem quoq; conditionum similitudinē, ab Arist. in lib. de Diuinatione per somniū, Natura Dæmonia nuncupatur, & Dæmonia dicitur: quoniā, vt Dæmones sunt Deorum famuli; sunt periti duces, & Deorū leges absoluūt; ita ex sentētia Arist. Natura Deo famulatur, opera ei⁹ absoluit. Ideo, inquit Arist. in 1. cœli 32. Deus, & Natura nil faciunt frustra: & Auer. in 12. Met. 18. inquit cū Themist. Naturā non errare, quia dirigitur ab intelligentia nō errante. Accedit demū, quod iure Aristot. Naturam dicit Dæmoniam: quoniam ea admirabilia opera, quæ ob latentem causam ab aliis iudicantur fieri per Dæmones, ab Aristotele dicuntur fieri per naturam modo latente: per proprietates rerum obscuras, vel ignotas. Cū itaque Dæmonis nomen varia significet, ego de Dæmonibus ex sententia Platonis loquuturus, de propriè sumptis verba faciam; qui non similitudine, sed natura, essentia, & proprietate sunt Dæmones.

An dentur Dæmones, sententia Aristotelis.

CAP. II.

Dæmones, qui ferè omnium gentium, sapientumque consensione conceduntur, & approbantur; ab Aristotele, quasi sphingis, & chimeræ inania nomina negliguntur: quod ex eo manifestissimè patet, quia nūquam, quid sit Dæmon, manifestavit. Insuper, ea omnia opera, quæ alij Dæmonibus tribuunt, ipse retulit in naturam, in proprietates rerum natura constantium, in humores hominum, in conditiones halituum; adeò, vt nullum Dæmonū dereliquerit vsu, vt patet ex 30. part. problema te primo, ex 7. de Moribus cap. 3. & locis aliis. Legitur etiam in lib. de Mundo ad Alexandr. multis in locis orbis, exitus spirituum patefieri: qui partim fanatico furore afficiunt homines propiùs accedentes; partim tabifica vi absumunt; partim fatidicos efficiunt; vt Delphici, & Lebadici; sunt &, qui prorsus enecent, vt in Phrygia; &c. & ob hanc rationem, vt iam dixi, Aristoteles in lib. de Diuinatione per somnium, Naturam dicit Dæmoniam; quia ea efficit, quæ alij Dæmonibus tribuunt. Quod Arist. Dæmones non admiserit, etiam ratione confirmari potest. Nam si dantur Dæmones, vel sunt seiuncti ab omni corpore, vel cum corpore aliquo iuncti: non seiuncti, quoniam Aristoteles in 12. Metaph. neque intelligentiam ullam ponit non iunctam corpori; si sunt iun-

si corpori, vel æterno, vel mortali: non æterno: quia id est cœlum, in quo solæ locantur intelligentiæ: non mortali: quia vel erit simplex, vel mixtum: non simplex: quoniam in simplici elemento negat reperiri animam, in 1. & 2. de anima: & in mortalibus negat reperiri animam sine corpore instrumentario, vel potentiam animæ superiorem sine inferioribus: non potest esse corpus mixtum: quoniam huiusmodi omnia corpora sub sensum cadunt, Dæmones sensu non percipiuntur. Ideo Arist. in quarto Meteororum inquit: Et in terra, & in aqua solùm animata existunt: in aere autem, & igne nulla sunt: quia corporum materia hæc. Eo in loco rectè Olympiodorus consideravit damnari ab Arist. sententiam Platonis: qui in igne maximè longæua, in aere minùs, ponebat animantia. Et in primo de historia animalium cap. 1. inquit: Nullum est animal, quod tantùm aereum sit: adeò, vt nunquam descendat, & requiescat in terra: & hoc dixit: quia censuit animalia omnia à principatu molis esse terrea. Patet itaque in conspicuo errore eos versari, qui asserunt Arist. posuisse Dæmones: cum enim nos per conspicua loca, debeamus obscura, & latentia illustrare: hi è contra per nonnulla latentia, ea, quæ conspicua sunt, obscurant, atque peruertunt. Manifestè igitur Arist. neglexit Dæmones. Quòd si in 5. Metaph. de illis facit mentionem inquit: Substantiæ sunt simplicia corpora, quæ ex his constant,

& animalia, & Dæmonia: putandum est, quòd, vel substantias enumerauerit ex communiorum, & præsertim Platonis opinione, vt sæpe in alieno loco facere consuevit; vel per Dæmonia denotauerit omnem substantiam diuinitatis compotem. At afferunt, qui secus censent, pro comprobanda sua opinione locum ex 3. de Gener. animalium cap. 11. vbi quærens Arist. cur plures rerum differentiæ existant in humore, quàm in terra; soluens, inquit; An, quia humor naturam habet ad effingendum, afformandumque habiliorem. Cæterum mare sua natura calidum est, & particeps omnium partium inuenitur, videlicet humoris, aeris, terræ: Itaque omnia adipiscitur, quæ singulis his locis gignuntur. Plantas enim Terræ incolas esse, quis statuerit; Aquæ, aquatilium animalium genus; Aeris, *τὰ πηλὰ* siue pedestria; sed quòd magis, minùsve, & remotius, aut propius, res constet; magna, miraque differentia existit. Quartum genus non in his locis quærendum est, quamquam aliquid esse exigit ordine ignis, id enim quartum corpus enumeratur: Verùm ignis semper formam non propriam habere videtur, sed in alio corpore; aut enim aer, aut fumus, aut terra esse videtur, quod ignitum est, sed enim genus hoc apud Lunam quærendum est: hæc enim quartam illam differentiam adipisci videtur, &c. Hæc Arist. Ex quibus nonnulli colligunt, Aristot. in sphaera ignis sub cælo collocasse Dæmones.

Fere

Perè similem sententiã protulit in lib. de Respiratione. Sed falluntur; quoniam manifestissimè in locis propriis neglexit Dæmones, vt apparuit in præcedentibus. Verba suprã relata, apprimè sunt obscura; nec per obscura euertenda sunt loca perspicua. Et pro solutione dicere possumus, quòd si Aristot. denotauit Dæmones, id fecit ex sententia Platonis, vt inquit nonnulli. Vel dicamus, quòd dum Aristot. inquit; Quartum genus non in his locis quærendum est; non de Dæmonibus, sed de igne loquitur: Nam animalia debèt apud nos fieri: apud nos autem non est elementũ ignis, sed apud Lunam; ideo non dantur animalia igni respondentia: Sic Auer. ex eo loco colligit, minimè dari animalia ignea. Vel dicamus, quartum id genus animalium, apud Lunam esse quærendum, & considerandum, an ibi inueniri possit: at ex alibi declaratis constat, ibi animalia non reperiri: nam in secundo de Gener. animalium cap. 3. inquit; Quamobrè ignis nullum animal generat; nec constitui quicquam densis, vel humidis, vel siccis videtur; nam calor animalis, nec ignis est, nec ab igne ducit originem. Ita etiam in quarto Meteororum inquit, in ventriculo ob calorem non posse gigni vermes. Constat itaque; siue Aristoteles per quartum genus denotet ignem, siue denotet quartum animalium genus; semper auctoritatem illam reddi leuem, & nullius momenti.

An dentur Dæmones, sententia Platonis.

CAP. III.

Mirum profectò est, quomodo Peripatetici Dæmonicam naturam non concedant; cùm plurima opera nobis sese offerant, quorum causam conuenienter assignare non valemus, non potestis Dæmonibus; veluti, dum viri vulgares Dæmone correpti, Hebraicè, Græcè, & Latine loquuntur; res aliis occultas patefaciunt; adiurationibus varia efficere compelluntur: quæ sine Dæmone non efficerent. Ita quoque mira prisorum oraculorum responsa, secretorum revelationes, plurimæ solis verbis incurabilium ægritudinum curationes, historiae variæ; tam manifestè Dæmones nobis patefaciunt, vt nil manifestius conspiciere valeamus. Asserere autem ea fieri, vel per bilem atram, vel per vim imaginandi, vel per varia habituum genera; vt asserit Aristoteles, & cum eo Póponatius, & alij nonnulli; delirare est: quomodo enim per humores, in imaginatione formari possunt rerum imagines, & idiomatica verba, & nomina, ex hominum institutione prodeuntia; quæ nunquam sub sensum illius hominis ceciderunt? Non enim ea in anima præexistunt; quæ, ex sententia Aristotelis, omnibus formis est denudata: nec per halitus, & humores manifestatur, cùm in eis non sint huiusmodi imagines; & præsertim rerum futurarum, & vocum ex hominum institutione

pen.

pendentium. Accedit, quod huiusmodi homines sæpe, immota lingua, & ore clauso loqui videntur. Insuper, oraculorum responsa ex Dæmonibus prodiisse, ex eo manifestè constat: quia post Christi incarnationem, oracula illa omnia euauerunt: quod non contigisset, si ex causis purè naturalibus duxissent ortum. Præterea, prætermissa etiam auctoritate, experientia, & sensibus; si rationi credimus, cogimur ponere Dæmones. Et primò, cum in terra, & aqua varij viuētium gradus inueniantur; cum cælum uiuat; inficiari non debemus, corpora intermedia animantibus esse prædita: sed rationi consonū est existimare, in eis eò nobiliora animalia reperiri; quò sunt eminentiora, & nobiliora postremis elementis. Tetigit hæc rationem Arist. in 3. de Gener. animalium: attramen Dæmones, qui ex ea colliguntur, minimè concessit; quoniam existimauit animalia cuncta in terris degere, ex principatu molis esse terrea; quod minimè necessarium est. Præterea, quoniam homo cum crasso corpore complicatus, longè distat à Deo; pro nexu necessaria fuit natura aliqua media, quæ extrema conciliaret: huiusmodi est natura Dæmonum; quæ tenuitate corporis, acumine ingenij, celeritate actionum, aliisque conditionibus conuenientissimè mediat. Et præsertim dari debuit, quia mundus est specierum plenitudo; nullus gradus deseritur inanis; & quæ in eo fieri possunt ex attinentibus ad eius perfectionem, etiam

necessariò in eo sunt. His accedit, quòd eum in Deo, vt in principio, sit cura, & prouidentia communis vniuersi; in Mente solùm sit distincta prouidentia specierum; etiam debet dari natura aliqua media, ad quam pertineat cura, & prouidentia partium. Ad Deum, & Métem pertinet dirigere, & imperare; ad mediam hác Dæmonum naturam exequi, & perficere Iure itaque Plato Ægyptiorum Theologis, sensifius, & rationi credens, Dæmones posuit; in quorum notitiam interna quadam naturæ commotione perducimur. Eos religio omnis supponit; Prisci sapientes in eorum cultu plus æquo versati sunt; ter maximus Mercurius frequenter de illis loquitur; sapientes Ægyptiorum, ope Dæmonum admirabilia effecerunt; Quapropter Plato ex his plurima depròpsit, & splendidissimè suos libros exornauit. Ex qua Academicæ, & Peripateticæ sententiæ conspicua diuersitate colligimus, quàm longè illi à vero recedunt, qui in omnibus Aristot. cum Platone nituntur conciliare.

Quid sit Dæmon.

CAP. III.

A Calcidio in Timæum Platonis, ab Apuleio, & ab aliis, vario modo definitur Dæmon. Inquit Calcidius, Dæmonem esse animal rationis particeps, immortale, affectionibus animi obnoxium, corpore æthereum, curam hominibus imper-

impertiens. Apuleius in lib. de Socratis Dæ-
mone, ferè similem dedit definitionem: solùm
eam permutavit; quia loco ætherei corporis,
aereum sumpsit. Hæc definitio in parte mihi
dubia est; & præsertim, quia Dæmonum cor-
pus non consimile est, cùm varij sint Dæmo-
num gradus. Præterea, cùm homo definiatur
à Platone, non quòd sit anima; sed anima ra-
tionalis mentis particeps, corpore vtens: lon-
gè minùs Dæmon debet per animal definiri,
sed per animam corpore vtentem; cùm magis
quàm homo dominetur corpori, & minùs ex
eò pendeat. Insuper, non explicatur in ea defi-
nitione, quomodo per rationem Dæmones
præstent hominibus. Propterea ita potiùs esse
definiendos existimarem: Dæmon est anima,
rationalis, & mentis supra humanam conditio-
nem particeps, tenui corpore vtens, Deorum
famula, pro mundi particulari custodia. Sic
Plato animas puritate, & impuritate inter se
distingui affirmavit. Dæmonū anima purior
est, quàm anima hominis: & vtitur corpore,
non ita, vt eius sit perfectio, & forma; sed ei
iungitur cum quadam insinuatione; ita tamè,
vt ei maximè dominetur, & virtutem quandã
impartiatur: quò enim anima est sublimior,
eò magis corporibus dominatur. Insuper, vti-
tur corpore non crasso, sed tenui; vtitur enim
vehiculo, vel æthereo, vel aereo: & quoniam
aereum vehiculum, modò puriùs est, modò
crassius, & obscurius; hinc & ignei, & aerei, &

aquei & subterranei numerantur Dæmones. Valent etiam Dæmones, ob eorum vires, & eminentiam, noua recipere corpora; ita tamen, vt interim proprium non derelinquant: & cū suscipiant noua corpora, eis que maximè dominantur; varias eis valent tribuere figuras. At nunquid sub sensum nostrum cadāt? Dixit Porphyrius, Dæmones omnes prorsus inuisibiles esse. Iamblicus censuit, eos à nobis frequenter sensibus vsurpari: quod etiam affirmavit Plato in Timæo, & Epinomide; asseruit tamen, nunquam manifestè apparere. Sententiam Porphyrij censeo veram, dum Dæmones considerātur cum corpore sibi proprio; quod ob tenuitatem, & puritatem sensum effugit; vel non distinctum apparet ab eo intermedio corpore, in quo reperitur. Insuper, eiusdem opinionem commendandam censeo; quatenus inuisibile, solam difficultatem manifestat: non autem, quòd penitus videri nequeant. Opinionem Iamblici probandam iudico, dum Dæmones aliis corporibus insinuantur; & nobis diuersa figura, colore, & luce circumfusi, sese offerunt. Sunt itaque Dæmones, cū visibiles, tum inuisibiles: Insuper, potiores Dæmones sunt inuisibiles, humiliores verò magis sub intuitum cadunt; magis enim cum crasso corpore permiscentur, & nobis sese offerunt. Cū à nobis cōspiciantur Dæmones, id duobus modis contingere posse putandum est: non nunquam verè conspiciuntur; quia corpora

pora densiora assumunt, ea figurant, & per eadem sese nobis ostendunt: nonnunquam vero radios nostrorum oculorum sua facultate formant ad libitum, ac reflectunt, imaginationemque nostram permutant; adeo, ut cum a nobis re vera non conspiciantur, attamen conspici videantur. Propterea dixit Plato in Timæo, eatenus Dæmones nobis esse cōspicuos, quatenus ipsi volunt. Id ipsum euenire putandum est de voce, & sono; quem emittunt, vel formare videntur. Neque propterea Platoni aduersamur, qui in secundo de R. P. inquit: Est itaque omnino sine mendacio, Deorum, Dæmonumque natura; est simplex, neque mutatur, neque alios decipit; neque per visiones, neque per sermones, neque per signa, neque nobis dormientibus, neque vigilantibus, &c. Nam Plato hæc dicit præsertim de Diis, ut ipsemet sæpe repetit. Quod si Dæmonis quoque facit mentionem, id euenit: primò; quia postremos Deos, sæpe nomine Dæmonū appellat. Accedit, quod Plato ibi de deceptionibus loquitur: Dæmones, quamuis ad libitum se nobis ostendant; id faciunt, ut nobis profint; non ut decipiant, & fallant; ut nos auertant à malo, non ut in malū perducant: & hoc præsertim faciunt postremi Dæmones. Insuper, Dæmones, nedū nostris sensibus vsurpantur, verum etiam ipsi vtuntur sensibus; nisi omnibus, saltem eminentioribus, & magis spiritalibus; ut visu, & auditu; quorū muneribus, cū

fungantur, non est putandum, quòd id faciant per oculos, vel aures; sed præstantiori modo ob eminentem facultatem; ac per quamuis corporis partem vident, & audiunt; idque eis conuenit minùs cum perpeſſione, magis verò cum actione, quàm nobis.

Gradus Dæmonum.

CAP. V.

Amblicus in lib. de mysteriis Ægyptiorum nouem ponit diuinorum gradus: in primo, collocat Deos inuisibiles; in secundo, visibiles, vt sunt cœli; in tertio, Archangelos; in quarto, Angelos; in quinto, Genios, siue Dæmones; in sexto, Principatus priores; in septimo, Principatus posteriores; in octauo, Heroas; in nono demum, Humanas animas. Ex his nouem gradibus duo primi sunt supra Dæmonum latitudinem, postremus verò est infra; adeò, vt sex remaneant, qui communi nomine possint dici Dæmones. Psellus sex enumerat Dæmonum genera, sed modo longè diuerso: ponit enim Dæmones Igneos, Aereos, Terrenos, Aqueos, Subterraneos, Lucifugos. Porphyrius, modò duo, modò tria ponit Dæmonum genera: Nam in secundo de abstinentia ab esu carniū, ponit duo genera; vnum Dæmonum bonorum, alterum malorum: At in lib. de Occasionibus tria enumerat, addendo medium; quod modò iratum, lædit; modò placatum sacrificiis, prodest.

dest. Plato in Epinomide, quinque ponit animalium genera: duo extrema, quæ sunt; Divisibiles, denotans cælum & Astra; & Animalia terrena morti obnoxia, quorum Princeps est homo: Media sunt tria, Ætherea, Aerea, & Aquea; quæ tria communi Dæmonis nomine designantur. Ætherei Dæmones sunt, qui degunt in superna aeris parte, quam æthera nuncupavit Plato in Timæo: Aerei, in parte aeris posteriore: Aquei, prope fontes, lacus, & maria; quos aqueos, semideos appellat. Sic itaque non constat, quot sint gradus Dæmonum. De quibus ut notitiam aliquam cõsequamur, adnotandum est, posse Dæmones multiplici consideratione distingui: nam primò distingui possunt, respiciendo ad loca, in quibus degunt: secundò, respiciendo ad naturam corporis, cū quo iunguntur, & ad quod sunt proclives: tertio, per animæ eorum puritatem, & impuritatem: quarto, per munera eorum, munerumque functiones. Quæ quatuor distinctionis genera ita se habent, ut primum sit desumptum ex puritate naturæ Dæmonis; ex quo secundò sequitur propensio ad diversa corpora; ex hoc tertio ducitur distributio per loca varia: ex quibus omnibus sequitur postremò distinctio sumpta à muneribus: & hic est ordo respondens naturæ rei. At respectu nostri è contra se habet; nos enim per opera eleuamur in cæterorum notitiam. Cùm itaque hæc ita se habeant, censerem ego rectè cum Platone in Epinomi-

O

de, distribui Dæmones in tres gradus; in aqueos, aereos, & æthereos. Ratio distinctionis est: primò, quia triplex est hominis vita: effectiua, cui aquei; actiua, cui aerei; contēplatiua, cui ætherei Dæmones respondent. Insuper, vita est triplex; voluptuosa, actiua, & contēplatiua; quibus pariter respōdent tres gradus Dæmonum: voluptuosæ vitæ, respondent aquei; actiuæ, aerei; contēplatiuæ, ætherei. Insuper, vt dixit Proclus in Alcibiade; Dæmonum, quidam sunt magis intellectuales, quidā minùs, alij mediant. Prætereà, si ad corpora respicimus; quoniam corpus Dæmonum tenue est; id præsertim potest esse triplex; vel aereū, vel ad æthereum vergens, vel ad aqueum: ex quibus tria loca, tresque Dæmonum naturas conuenienter colligemus. Et si quis ambigat de subterraneis Dæmonibus: Dicendum est, cum aqueos, tum aereos, meare posse per terræ antra; vt aquam, & aerem meare conspiciamus. Præcipua itaque distributio est trimembris: non tamen est absurdum, in singulis eorū diuersitatem aliquam considerare: & præsertim in aqueis, & aereis. Adeò, vt varia consideratione Dæmones omnes, vt in vnum genus redigi possunt; ita in tria, & in quinque valent distribui. Rediguntur primò in vnum genus; & omnes vel Aerei dicuntur, vt ab Apuleio; vel Aetherei, vt à Chalcidio; quatenus vniuersa hæc latitudo inter cœlestem ignem, & aquā, præsertim Dæmonibus destinata, denotatur, vel

vel nomine aeris dominatis, vel ætheris nobilioris. Secūdo, distribui possunt in tres gradus; quatenus hoc tenue corpus sub cælo positum, per partem eius sublimem, est æther; per mediam, aer; per infimam vaporibus refertam, aqua: in qua consideratione Plato in Appêdice Legum, tres Dæmonum gradus explicauit. Demum possunt resolui in quinque; quatenus ratione permutationis, & maioris vel minoris puritatis, vniuersum hoc tenue corpus intermedium, quamuis à principatu sit aer, tamen conditionibus omnium quinque corporum participare potest; & inde consurgere dicuntur Dæmones ignei puriores, ac eminentiores, ætherei, aerei, aquei, terrei. Sic itaque sine contradictione Dæmones, tum vnius, tum trium, tum quinque generum esse dicuntur; magis propriè tamen in tria genera, (vt fecit Plato) distribuuntur. Pariter etiam Dæmonum, nonnulli dicuntur Australes, alij Septentrionales, quidam Orientales, alij Occidentales; sed omnes ad tres enumeratos ordines rediguntur; nam in singulis considerari possunt hæc quatuor differentiæ. Postremò etiam putandum est; præter eos, qui sunt sui natura Dæmones, sui que natura medij inter Deos, & Animas; dari Dæmones quosdam aduenas, & peregrinos; qui sint animæ hominum solutæ à crasso corpore, degentes aliquandiu in aere: de quibus Plato in Cratyllo loquens inquit; Scisne, quos Hesiodus Dæmones esse ait; H E R. non, S O C. neque etiam

quòd aureum genus hominū ait in principio extitisse? H E R. hoc quidem noui. S O C. ait enim ex hoc genere, post præsentis vitæ fata, fieri Dæmones sanctos, terrestres optimos, malorum expulsores, & custodes hominum, &c. Poni itaque Plato etiam Dæmones aduenas: non tamen omnes esse tales censet; cum in Timæo de Dæmonum generatione loquatur, distincta ab ea humanarū animarum. Ex his constat, propriè Dæmones non esse erraticos quosdam Deos, ut censuit Amelius; neque esse humanos animos corpore crasso solutos, ut quidam alij crediderunt: hi enim sunt aduenæ, non autem sui natura Dæmones; sed propriè Dæmones, esse gradum sui natura mediū inter visibiles Deos, & homines. Sed dubitatio est, num etiam dentur cœlestes Dæmones. Nonnulli eos ponunt, alij renuunt. Cui difficultati dicendum censeo, duplici consideratione concedi posse cœlestes Dæmones: primò, facta comparatione inter Dæmones propriè sumptos; quorum eminentiores, cœloq; proximi, ut ignei, ita cœlestes dici possunt: secundò, facta comparatione inter Deos; quamuis enim cœlestes à Platone nuncupentur Dij, vel inuisibiles, vel visibiles; euenit tamen, ut per conuenientiam naturæ & conditionum, nonnunquā postremi Dij nuncupentur Dæmones, ut supremi Dæmones nuncupantur Dij: at dum absolutè, & propriè de Dæmonibus Plato loquitur; eos significat, qui sub cœ-

lo positi sunt: Qui tamen ita, ex Platonis sententia, sub cœlo sunt collocati; vt semper caput, hoc est, mentis aciem, supra cœlū habeant eleuatum; & intimiūs cum prima mente nectantur, quā homines.

*De nonnullis affectionibus ad Dæmones
pertinentibus.*

CAP. VI.

Dæmones humano generi affines, cū hominibus libentissimè versantur, vel cum humanis animis ostreaceo vehiculo solatis; mouēt, ducuntque homines; & hoc præsertim faciunt Dæmones inferiores: nisi eueniat scælici aliqua sorte ob puritatem animæ alicuius, vt ei iungatur, & cum eo versetur Dæmon quidam supernus; quod Socrati, Plotino, & Platoni contigisse, multi affirmāt: adeò, quòd legitur in vita Plotini à Porphyrio scripta, Plotinum pro Dæmone Deum habuisse; nomine tamen Dei cæseo tunc denotari Dæmonem aliquem superni ordinis, Diis proximū, non propriè Deum. Et quemadmodum vitæ hominum sunt variæ, ita à variis Dæmonum conditionibus ducuntur Platonici. Sic dantur Dæmones Saturnij, ad vitam contemplatiuam ducētes Saturnias animas; Iouiales, ad ciuilem; & ita de cæteris. Sed variæ sese nobis offerunt difficultates, attinentes ad naturam, & conditiones Dæmonū. *Quæritur, an Dæmones sint mor-*

tales. Inquiunt nonnulli, igneos, & aereos immortales quidem esse; aqueos verò longæuos, sed morti obnoxios: Propterea dixit Martianus Capella Pausaniam sectatus, Satyros proVectioris ætatis, nuncupari Silenos: Plutarchus in lib. de defectu oraculorum ait, Dæmones certis temporum curriculis interire, & vivere per nonies mille septingentos viginti annos: Sic Pana magnum Dæmonem aiunt esse mortuum. Quam sententiam approbandam non censeo: quoniam si ad animam respicimus, omnes sunt immortales: si respicimus ad corpus: quoniam id elementare est, sub cælo positum, contrarioque præditum: non apparet, cur vnum mortale, alterum sit æternum. Prætereà, in elementari corpore non rectè iuentus, & senium consideratur. Inquiunt alij, Dæmones omnes esse immortales; ideo definientes Dæmonem aiunt, esse animal immortale: Addūt, quòd cùm corpus sit solubile, attamen Dei voluntate seruetur æternum; vt de mundo dixit Plato. Quam sententiam etiam dubiã censeo: Primò; quoniam Plato solùm de mundo dixit, sua voluntate seruari æternum, & de nullo alio: prætereà, vbi reperitur multitudo indiuiduorum sub specie, vel facile est corpus refici, vt euenit Dæmonibus; nõ est necesse, vt Dei volũtate compositum seruetur æternum. Propterea dicendũ censeo, Dæmones omnes, ratione animæ, esse immortales: ratione corporis, partim mortales, partim immortales.

mor.

mortales, quoad partes, quæ interire, & refici
possunt; immortales, quoad totum corpus; vt
etiam de Elementis se habet: adeo quod cor-
pus Dæmonum variationi, & perpersioni esse
obnoxium censeo: at assero id ei conuenire,
non simul, sed cum partium successione, & re-
stitutione: seruatur enim summopere ab e-
ius anima, quæ corpori illi maximè domina-
tur, conferente ad id etiam puritate corporis
eorum; corpus enim, quod purius, eò diutur-
nius est. Propterea rectè Porphyrius dixit,
Dæmonum spiritum, quia corporeus est, affe-
ctionibus, & interitui esse obnoxium. Sed quæ-
ritur insuper, num Dæmones animi perturba-
tionibus subiiciantur. Proculdubio, cum sint
sub Diis collocati, affectu quodam ad corpo-
ra sint procliuēs, cum elementari corpore sint
iuncti; etiā animi perturbationibus sunt mo-
do aliquo obnoxij: ita tamen, vt in supremis
Dæmonibus, cum mira tranquillitate; in me-
diis, cum moderatione; in postremis, cum ali-
quo excessu, perturbationum genus inuenia-
tur. Ideo Plato in Epinomide dixit, Dæmones
prope nos existētes nunquam manifestè con-
spici; prudentiæ mirabilis esse participes; acu-
to insuper ingenio, tenaci que memoria, cogi-
tationes omnes nostras cognoscere; honestos,
bonos que homines mirificè diligere; impro-
bos vehemēter odio prosequi, vtpote, qui do-
loris participes sunt. Sic itaque manifestè Pla-
to asserit perturbationibus subiici; quarum

fontes sunt voluptas, & dolor. Sed cum perturbationibus afficiantur, dubium est: An amores, inimicitiae, æmulationes, pugnae, locum habeant in eis? Si loquimur de naturali quadam eorum inter se mutua dilectione, propria voluntate confirmata; profectò hæc eis conuenit, cum similia omnia naturali quodam instinctu mutuò se diligant: Si loquimur de amore uenero, de propriè sumpta contrarietate, & lite; hæc cum absint ab homine rectè disposito, longè magis aberunt à gradu supra hominem à Platone collocato. Affero tamen, hæc eis conuenire similitudine quadam; quatenus diuersi gradus Dæmonum, ad diuersas vitas ducunt, distinctoque generi vitæ præsent. Quapropter, quæ à nonnullis dicuntur de incubis, & succubis; longè abesse censeo à sententia Platonis. At maior oritur dubitatio, & est: num Dæmones per suorum corporum alterationes, per passionem sentiant, & lædantur. Proculdubio; cum non pendeant à corpore, & solum corpore, ut vehiculo utantur; non ægrotant, nec patiuntur, ut homines: In hoc sensu, veram ad aures Platonis censeo sententiam Iamblici in libro de mysteriis Ægyptiorum, Dæmones esse à passionibus immunes. Quod verò dictum fuit à Psello, Dæmones igne torqueri posse; non Platicum censeo, sed ex Theologorum fontibus hauistum. Affero tamen, Dæmones, non per sensum tactus, ut homines; sed per affectum, quo in corpus suum sunt procliuēs, ex
 opinio.

opinionem Platonis, dolore modo quodam posse affici, ex læsione sui corporis; ut euenit hominibus, ex læsione rei ab eis dilectæ. Cognoscuntne se mutuò Dæmones? alloquuntur? respondent? Ita profectò. Nam si iumenta, & homines, se cognoscunt: longè magis se cognoscent Dæmones, quibus exactior conuenit cognitionis gradus. Nam, ut ait Plato in Epinomide, Dæmones prudentiæ mirabilis sunt participes, acuto ingenio, tenaciq̃ue memoria, cogitationes omnes cognoscunt, &c. Cognoscunt itaque se mutuò Dæmones, & cum cognoscant, sibi mutuò proprias animi affectiones manifestant; quod humanis interrogationibus, responsionibusq̃ue proportione respondet: non enim id efficiunt cum vocis strepitu, sed sine eo; carent namque instrumentis vocis, nec eis egent: quoniam sonus ob distantiam requiritur, & ob notionum animi latentiam: at animi puriores, crasso corpore soluti, vel non distant; vel notiones habent adeò sibi cõspicuas, ut sine strepitu, mutuò sibi eas manifestent. Et nedum sine strepitu loquuntur inter se, verùm etiam cum hominibus, dum ad varias eos hortatur actiones, cum hominibus tamen id longè secùs efficiunt: nam dicuntur loqui hominibus: quatenus iuncti cum animis eorum, excitant in ea rationes congenitas, animæque insertas, vel imagines afferunt virtuti imaginandi, per quas, vel eos hortantur, vel dehortantur. Sic Socrates sæpè vocem sui Dæ-

monis audiebat eum dehortantem; quam tamen alij adstantes non audiebant. Valent etiam Dæmones cum strepitu loqui; dum hominibus insinuantur, eorumque vtuntur instrumentis.

Munera Dæmonum.

CAP. VII.

Il in vniuerso superuacaneum, nil inutile, nil otio penitus torpens inuenitur; sed quò res eminentioris sunt conditionis, eò eminentiores præbent vsus, & salubriores pariunt fructus. Dæmones, qui sub orbe Lunæ obtinent principatum; nedum proprium in vniuerso gradû complent, pro mundi perfectione: verum insuper conducunt ad citò, rectè, exactè implenda mandata Dei; ad regionum, vrbium, hominumque custodiam. Nonnulli enim vniuersæ regioni, alij vrbibus, quidam singulis hominibus præsunt. Hi sunt, quorum ministerio animæ in corpora descendunt; quorum consilio in vita diriguntur: quorum reuelatione varia cognoscunt; quorum opera pœnas luunt, & purgantur; demum, quorum auxilio ad superna eleuantur: adeò, vt non iniuria humana felicitas Eudæmonia nuncupata sit; quia bono Dæmone dace eam consequimur. De his dixit Plato in Epinomide, in somniis, in vaticiniis percipi; per voces audiri, in sanitate, in ægritudine, in vitæ exitu conspici; & propterea multa sacra eis fuisse instituta. Historiæ nobis pate-

pate-

patefaciunt, experientiaque cognoscimus; hominum nonnullos esse fortunatos, alios infortunatos: mira sæpè conspicimus, vel legimus contigisse, attinentia ad sortes, ad furores, ad ægritudinum curationes, ad somnia, ad oracula, ad diuinationē; quorum nec quidem probabilem valemus afferre rationem, nisi Dæmonum auxilio fuisse facta confiteamur. Pomponatius Peripateticus solertissimus, ingenio sublimi, iudicio acri præditus: cum in multis se admirabilem præstiterit: dum in lib. de Incantationibus, neglectis Dæmonibus, plurimarum rerum causas nititur afferre: se profusus deridendum patefacit; cum opera eminentissima dicat à causis leuissimis profluxisse. Multa itaque, & præclara sunt opera Dæmonum. Propterea dixit Proclus: Dæmon solus omnia mouet, cuncta gubernat; nostra omnia excolit, atque disponit: enimvero rationem perficit, perturbationes temperat, Naturam inspirat, corpus cōtinet, fortuita subministrat, fatalia complet, Prouidentiaē dona largitur; vnusque hic existit vniuersorum, quæ in nobis, & circa nos sunt, rector, totius vitæ gubernacula tenens, &c. Quæ Procli sententia non ita accipienda est, vt homo penitus in Dæmonum manibus sit collocatus: adeo, vt sua libertate sit destitutus; ita enim approbanda non esset: sed eatenus est vera, quatenus plurimum in nobis, ex Platonis sententia, possunt Dæmones; & vim habent in animam potius,

quàm in mentem; mens enim Dæmoni non subiicitur. Sed hoc est consideratione dignum, nunquid vni homini vnus solus præsit Dæmon, vel multi præesse possint? Profectò vnus est proprius, plures possunt esse aduentitij: & qui proprius est, nunquam in eodè vitæ curriculo hominem deserit; sed à genitura, vsque ad præsentiam iudicis vitæ, eum gubernat, & ducit; vt Socrates in Phædone testatur: quæ sententia absolutè vera erit, si nomine Dæmonis participatam mentem intelligemus. Cùm igitur tot sint munera Dæmonum; iurè contigit, vt olim apud Ægyptios, Chaldæos, Arabes, Dæmonum cultus summopere floruerit; qui hodie penè in vniuersum euauit, cùm opera Dæmonum non tam frequenter appareant. Cuius rei Plato superno lumine destitutus, conuenientem rationem assignare non posset: Nos autem optimè scimus, Christum à prauis Dæmonibus priscum imperium, & facultatem substulisse; adeò, vt iure cum eorum facultate illorum cultus apud homines olim delusos magna ex parte delituerit.

An dentur Dæmones mali.

CAP. VIII.

Magna inter Academicos est altercatio, an Dæmones omnes debeant censeri boni; vel etiam Dæmones inueniantur, qui mali sint. Plurimi censent, Dæmones omnes esse bonos: quoniã
 non

non videtur rationi consentaneum, vt natura homine eminentior, adeò sit peruersa; vt sit sui conditione mala, & solùm ad hominũ perniciem & detrimẽtum parata; hoc enim prorsus etiam ab humana conditione est alienum: Præsertim, quia si Dæmones sunt Deorum interpretes, internuntij, & ministri; si Dei mada implent; Prudentia, & Sapientia pollent; minime videntur posse esse mali, & ad sola mala parati, cùm hæc sit dispositio aduersa naturæ: & præsertim, quia apud Platonem, omnis malus dicitur ignarus; ignorantia in Dæmone non habet locum. Ideo Plato in Cratylo, Dæmones aduenas fieri asseruit ex eorum animis; qui in ætate aurea boni, & sapientes extiterunt. Quare de ratione Dæmonum esse videtur, vt boni sint, non mali; nam Semidei dicuntur, & Heroes: quod eis non conueniret, nisi boni essent. Ex aduerso, frequenter de peruerso, malo, & deprauato Dæmone mentio fit apud Porphyrium, Psellum, & alios Platonicos; sic Calcidius pollutos, & infectos admittit Dæmones; Ægyptij occidentalem plagam prauis Dæmonibus esse assignatam affirmabant; Democritus bonos, & malos existimans dari Dæmones, deprecabatur, vt bonos semper haberet obuios; Mercurius ter maximus, salutare, & noxios inueniri Dæmones asseruit: propterea veteres carpebat, qui diffidentes, vel esse numina super cœlum, vel hominũ vota ad cœlestia peruenire, statuas con-

fecerunt domicilia Dæmonum, quos quasi familiares colerent Deos: aiebat enim, quamuis nonnunquam salutare Dæmones descenderent, sæpè tamen descēdere etiam noxios. Sic de succubis, & incubis, adulterio, vsuique venereo inferuentibus fit sermo: adeò, vt, communi Gentium, Populorumque voce, mali Dæmones concedatur. Pro cuius difficultatis determinatione dicendum censeo, Dæmonis nomen apud nostros Theologos in malam partem vsurpari: pro denotanda peruersa conditione eorum Angelorum, qui ob superbiam è cælo in terras deiecti fuerunt: qui destituti gratia Dei, eius facti æmuli, sub imagine boni, & veri, tentant homines à Deo auertere, & ad se conuertere: ad quod etiam efficiendum, minis, & verberibus vtuntur. Plato destitutus lumine fidei, hanc Angelorum peruersionem non cognoscens, considerauit Dæmones, non ex peruersione ortos; sed vt naturam supra hominem collocatam; quales sunt Angeli rectè, secūdum naturam, animique electionem dispositi: ideo Dæmonum genus, absolutè bonum esse censuit: & solùm admisit Dæmones malos ex euentu, & quo ad hominum iudicium; qui dum puniuntur, prauos, & infames iudicant ministros iustitię. At non defuerunt, qui vel ducti simul ratione, & experientia; vel cupientes Platonis sententiam cum ea Theologorum pro facultate conciliare; Dæmones bonos, & malos, quasi Angelos lucis, & tenebrarum

brarum etiam cum Platone statuerunt: cū tamen, ex sententia eius, omnes debeant censi boni; deprauationem autem Angelorum, & permutationem ex Angelis lucis in Angelos tenebrarum, solo superno lumine cognoscamus. Hinc in 2. de R. P. asseruit, Dæmonum naturam esse sine mendacio; nec nos decipere, vel fallere.

De Syluanis, Faunis, & similibus.

CAP. IX.

Requenter apud priscos, recētioresque auctores de Faunis, Nymphis, Dryadis, Syluanis, Satyris, Panibus, Manibus, Laribus, Lemuribus, Laruis, Fatuis, Incubis, Succubis, Pygmæisque fit mentio. Georgius quoque Agricola in calce libri de Animantibus subterraneis inquit: Subterraneorum animantium haberi possunt Dæmones, qui in quibusdam fodinis versantur: quorum duplex est genus: vnum truculentum, & aspectu terribile; quod plerunque metallicis infestum, inimicumque est: Alterum mite, &c. De his sententiæ sunt variæ. Quidam censent, eos esse homines, qui vel ingenio valeant, vel furore sint correpti, vel atræ bilis spiritu elati. Alij, plura eorum esse naturæ monstra, vel Poetarum commenta. Proculdubio difficile est de Dæmonibus certi aliquid humana ratione inuentum enunciare; quod etiam ipsemet Plato in Epinomi-

de, agens de Dæmonibus confitetur: inquit enim; Scire quisque debet, mortali naturæ nō esse possibile, certi quicquam de Dæmonibus cognoscere. Vt tamen aliquid Academicorum doctrinæ consentaneum, & probabile proferamus; dicendum censeo: Nemini inficias esse eundem, plurima, quæ de his apud varios auctores leguntur, vel esse fabulas; vel inanes apparitiones, siue imaginationes; vel cum fabulis, & fictionibus maximè esse permixtas; at non ita esse fabulas, vt etiam aliquid veri nō includant. Quod de Pygmæorum genere dicitur, fabulam censeo: nō enim vsquam in terrarum orbe huiusmodi homunculorum genus est inuentum; quod ex sui natura, non autem per aliquam principiorum generationis deprauationem, tale sit. Incubos, & Suecubos censeo esse falsas imaginationes, & somnia dormientium hominū, ad libidinem procliuum: nō enim id mihi verisimile esse videtur, quod aiunt nonnulli; dari Dæmones, qui genitale semen emittāt, ex quo pusilla animalia oriuntur. Faunos, Syluanos, & similes, censeo esse Dæmones postremæ regionis incolas; vel rusticæ, vel piscatoriæ, vel pastoralis vitæ præsides: qui cum corpore vtantur densiore, etiam nonnunquam id ipsum sponte coarctantes, sese nostris oculis offerunt. Sic veram censeo sententiam Maximi Tyrij; quod Dæmonum, quidam rustici, alij vrbani sint. Insuper Laruarum, Lemurum, & similium muneribus, censeo

seo

seo frequēter fungi Dēmones peregrinos; hominum scilicet animas corporea vita functas. Dēnum nonnulla ex dinumeratis, non Dēmones sunt: sed vel iumenta humanam formam præferentia, vel informes homines; a deo, vt non vna eorum omnium ratio sit. Sibyllas, ex horum numero esse non cenſeo: sed cum Theologis rectē ſentientibus affirmo, eas fuiſſe ſœminas prophetico ſpiritu repletas; cū Platone verò, fuiſſe ſœminas fatidicas, munere Dēmonum futura præſagientes.

De nutritione Dæmonum.

CAP. X.

NUtriusque Dæmones Porphyrius, aliique nonnulli aſſeruere: quam ſententiā abſolutē falſam, in parte tamen veram exiſtimo. Quod Dæmones facultate nutriente, caloreque illo naturali viuentium ſint præditi, vt animalia terrena, falſum eſt: non enim os, epar, venæ, cæteraque nutritionis inſtrumenta eis conueniunt; nec corde illius caloris fonte ſunt præditi. Eſt tamen vera in parte, & ſimilitudine quadam. Quatenus eorum corpora, per nonnullos halitus, & fumos læduntur; per alios reficiuntur, recteque diſponuntur: eorum nutritio ſimilis eſt nutritioni halituum, ſpongiarum, & ſimilium; dum imbibunt humida, vel alia ſibi conuenientia corpora. Inſuper ea Dæmonum eſt potiùs alteratio quædam, quàm verè nutri-

P

tio. Cùm itaque solùm metaphoricè nutriantur; solùm etiam metaphoricè verũ erit, quod dicitur à Porphyrio; eos pinguere, & repleti. Et quoniam Dæmones affectu quodam erga corpora sunt affecti; hinc euenit, vt halitus, fumosque nonnullos vitent, ad alios libentissimè accedant. Insuper, quoniam nostri corporis spiritus miro sunt similitudinis nexu cù eorum corporibus iuncti; propterea curandum est, vt abstinentia ab immundis purgemur; & conuenienti aeris, & ciborum electione, purioribus spiritibus repleamur; nostraque habitationes fœlici cœli aspectui sint expositæ; vt nos simus potiorum Dæmonum habitationes. Nec propterea necessariam iudico eam ab esu carniũ abstinentiam, quam præcepit Porphyrius, innixam potiùs Pythagoricis fictionibus, quàm absoluta veritate; ex multis enim aliis alimentis deteriores, quàm ex carnibus reficiuntur spiritus. Nec propterea eos damno, qui alia conuenientiori ratione ab esu carniũ abstinerent. At si nutriri modo aliquo dicuntur Dæmones, num etiã dormire, & somniare dicãtur? Minimè profectò; non enim ita eorum operatio à corpore pendet, vt ea terrenorum animalium; nec ita per sensum, & imaginationem operantur, vt illas sed longè secùs; nec corde, & cerebro sunt præditi, instrumentisque sensuum, sine quibus somnus fieri non potest; nec alimentum illud metaphoricè sumptũ, valet efficere somnum.

num. Solūm itaque metaphoricè, & similitudine quadam dicere possumus, Dæmones dormire, & vigilare; dū eorū vehiculū, magis, vel minūs fuerit externo humore perfusum.

Quomodo vel in statuas, vel in homines trahantur Dæmones.

CAP. XI.

EX Plotini, Ægyptiorumque sententia, Natura Maga est; ob mirum nexum rerum natura constatium, certumque ordinem earū; ex quo antipathia, & sympathia consurgit. Inde euenit, vt rerum vna à se repellat alteram, vel ad se aliam secum cōsentientem alliciat. Nam si oleo illita ligna, valēt ad se flammam trahere; Herculeus lapis, ferrum; longè admirabilior, ac vehemētior in re incorporea inuenietur attractio, ac repulsio. Et quēadmodū ea nō est violēta attractio; sed naturalis; ita lōgè minūs hęc violenta erit, sed naturalis, & voluntaria. Simul trahit quotidie mundus hic mortalis à mūdo cœlesti diuinum aliquid per naturam; & præsertim, dum fœtus in aluo mollis, certo modo contemperatus, diuinam à cœlo haurit animam. Quòd si mortalia à cœlo aliquid hauriunt, quantò magis à corporibus sibi proximioribus aliquid haurire valebunt? Hinc itaque ducit ortum vis magiæ naturalis; per quā corpora natura constantia, & spiritus, & Dæmones valent allicere; præsertim, dum ad id

efficiendum accesserit conueniens cœli, lumenque eius aspectus. Quæ Magia eatenus est naturalis, quatenus à principiis pendet per modum naturæ operantibus, & cum conditionibus propriæ naturæ eorum conuenientibus: absolutè tamen est supra naturam: cum anima, & Dæmones, supra naturam sint collocati. Sic itaque dixerunt Ægyptij, affirmarunt Iamblicus, ter maximus Mercurius, & alij; posse confici statuas ex corporum quibusdam naturis, certæ cuidam Dæmonum conditioni respondentibus, sub conuenienti cœli aspectu; quæ Dæmones traherent, ad interrogationes responderent, aliaque opera mira efficerent. Hæc Magia apud Priscos summo pere floruit, qui Dæmonum opera utebantur; vel ut, tanquam interpretes Deorum, eis diuina reuelarent; vel pro absoluendo aliquo opere, supra eorum vires collocato; vel pro cognitione rerum physicarum; vel pro miro aliquo per naturam latenter efficiendo; vel pro futuro præcognitione; & similibus. Cùm enim Dæmones sint corpore liberiores, ingenio perspicaciores, prudentia sagaciores, ut Plato in Epinomide docuit; multa quæ hominem latet; lucidissimè valent conspicere. Et quoniam Dæmones diuersæ sunt conditionis; ideo Dæmones variij, rebus variis sunt addicti: adeo, ut non iniuria Max. Tyrius asseruerit, Dæmonum quosdam exactiùs cognoscere pertinentia ad Artem medicam; alios, ad res metallicas; nonnullos,

nullos, ad secretiora naturæ arcana; quosdam, ad Deorum consilia; & ita de cæteris. Ex his, quæ hæctenus de Dæmonibus dixi, constat primò; Arist. sententiam de natura, operibus, & conditionibus Dæmonum, toto, vt aiunt, cœlo ab ea Platonis distare: hæc enim omnia à Platone affirmantur, quæ vniuersè renuuntur ab Arist. Constat secundò, Platonein nouisse quidem genus Dæmonum; affirmasse tamen, se nil certi de eis dicere posse, cùm mortalibus sint occulti: nã solo lumine fidei, procul ab errore à nobis cognosci possunt. Constat demum, quòd, cùm exactè humano studio natura, & conditio Dæmonum cognosci non valuerit; iure antiqui in varias, & inanes superstitiones lapsi sunt: vel enim excogitare non valuerunt, quòd dentur Dæmones mali; vel si in malorum cognitionem per opera deuenerunt, quomodo euaserint mali, non perceperunt; vel Dæmonum delusiones, & fraudes, res serias, & diuinas existimarunt; vel demum ea, quæ humano appetitui, & menti conueniunt, Dæmonibus tribuerunt: mens enim, & appetitus, sunt duo illi pugnantes Dæmones, qui nobiscum oriuntur, & viuunt; quorù vnus ad bonum, alter ad malum ducit. Propterea nos, repulsa ignorantia nubecula, abscisso cæcitatibus velo, in veritatis lumen cum nostris Theologis aciem mentis conuertamus; & ea sola constanter affirmemus, quæ dilectis suis dignatus est reuelare omnipotens Deus.